

SS 137003 och övriga relevanta standarder - möjligheter idag och imorgon

VUC:s Informationsdag för betongtillverkare 2023

Markus Peterson   Svensk Betong   Ordf. SIS/TK 190 Betong

Svensk Betong

Innehåll

- Del 1. Klimatarbetet och betongstandardiseringen
- Del 2. Vad händer övergripande inom aktuell betongstandardisering och med regelverket på byggområdet?
- Del 3. Implementering **SS 137003:2021** och pågående revidering samt övrigt relevant standardiseringsarbete

Svensk Betong

1.

Klimatarbetet och betongstandardiseringen

Svensk Betong

Färdplan klimatneutral betong

hela värdekedjan tar ett gemensamt grepp

”Vår vision och målsättning är att all betong i Sverige ska vara klimatneutral 2045 och att det ska finnas klimatneutral betong på marknaden år 2030. Vårt arbete utgår från ett livscykelperspektiv.”

”Inom fem år ska betong till husbyggnation nå en halverad klimatpåverkan.”

Betonginitiativet

Uppdatering färdplaner inom Fossilfritt Sverige – pågår/ska startas upp för flera färdplaner (gruvnäring redan klara)

Betonginitiativet

Färdplan klimatneutral betong

- Färdplanen lanserades våren 2018
- Årliga resultatkonferenser
- Uppdatering efter 5 år - sker under våren, prel klart till Almedalen
- OBS! inte nån stor omarbetning av färdplanen utan fokus avstämning av hur arbetet gått hittills och målsättningar, hinder/utmaningar politiken framöver
- Workshops inom Betonginitiativet
- Respektive aktör ansvarar för uppdatering av sina detaljaktiviteter
- BetCrete- viktigt avseende implementering

Färdplan för en klimatneutral, konkurrenskraftig samt lönsam bygg- och anläggningssektor senast 2045

- Färdplanen lanserades våren 2018
- Byggföretagen samordnar färdplansarbetet tillsammans med sex andra branschorganisationer samt Trafikverket.
- Styrt upp struktur m.m. senaste året med styrgrupp + resurs inom Byggföretagen
- Påbörjat förarbeten för uppdatering men ingen tidplan satt

2.

Vad händer övergripande inom aktuell betong-
standardisering och med regelverket på
byggområdet?

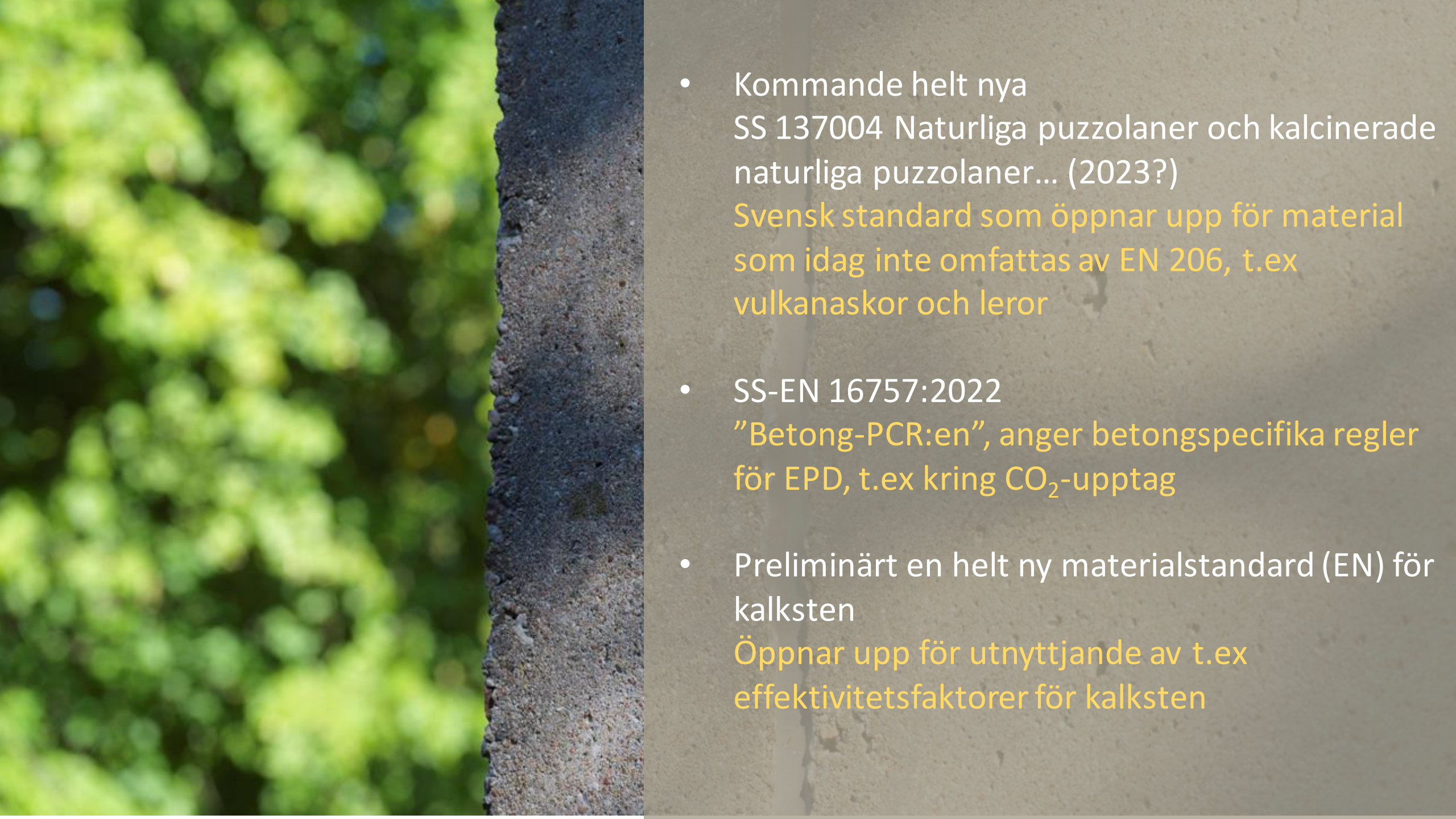

Svensk Betong

Vad händer inom standardiseringen (med koppling till klimatarbetet)?

- Nästa SS-EN 206 (påbörja officiellt revidering 2023, publicering 2026?)
  - Inkludera beständighetskonceptet "ERC"
- Nästa Eurokod 2 Betong (publ. 2023, 5 års övergångstid)
  - Innehåller bl.a regler för "ERC"
- SS 137003:2021, kommande revideringar
  - "Nya" standarden från 2021 revideras nu och ytterligare stegvis framöver
  - referens till nya cementstandarden EN 197-5
  - utveckla möjligheten att använda material som är CE-märkt mot ETA
  - förbereda inför svensk tillämpning av ERC

-
- Kommande helt nya
SS 137004 Naturliga puzzolaner och kalcinerade
naturliga puzzolaner... (2023?)
Svensk standard som öppnar upp för material
som idag inte omfattas av EN 206, t.ex
vulkanaskor och leror
  - SS-EN 16757:2022
”Betong-PCR:en”, anger betongspecifika regler
för EPD, t.ex kring CO₂-upptag
  - Preliminärt en helt ny materialstandard (EN) för
kalksten
Öppnar upp för utnyttjande av t.ex
effektivitetsfaktorer för kalksten

Vad händer på regelverksområdet?

Europa

- **Revidering CPR** (Byggproduktförordningen) pågår
- EU-kommissionen bedriver omfattande utredningsarbetet/projektet **CPR Acquis** med målet att få till nytt (och till skillnad från idag ett fungerande) system för harmoniserade produktstandarder och CPR
- EU-kommissionen vill att **EN 206 harmoniseras** -nationella möjligheter begränsas!

Sverige

- Kommande helt omarbetade BBR och EKS, **Möjligheternas byggregler** (2024)
  - Mål att öppna upp för innovationer och lämna över mycket till branschen/sektorn
  - Hänvisningar till standarder och allmänna råd tas bort ur regelverken
  - S.k. **sektorsnormer** kommer att få stor betydelse, t.ex standarder och branschstandarder

3.

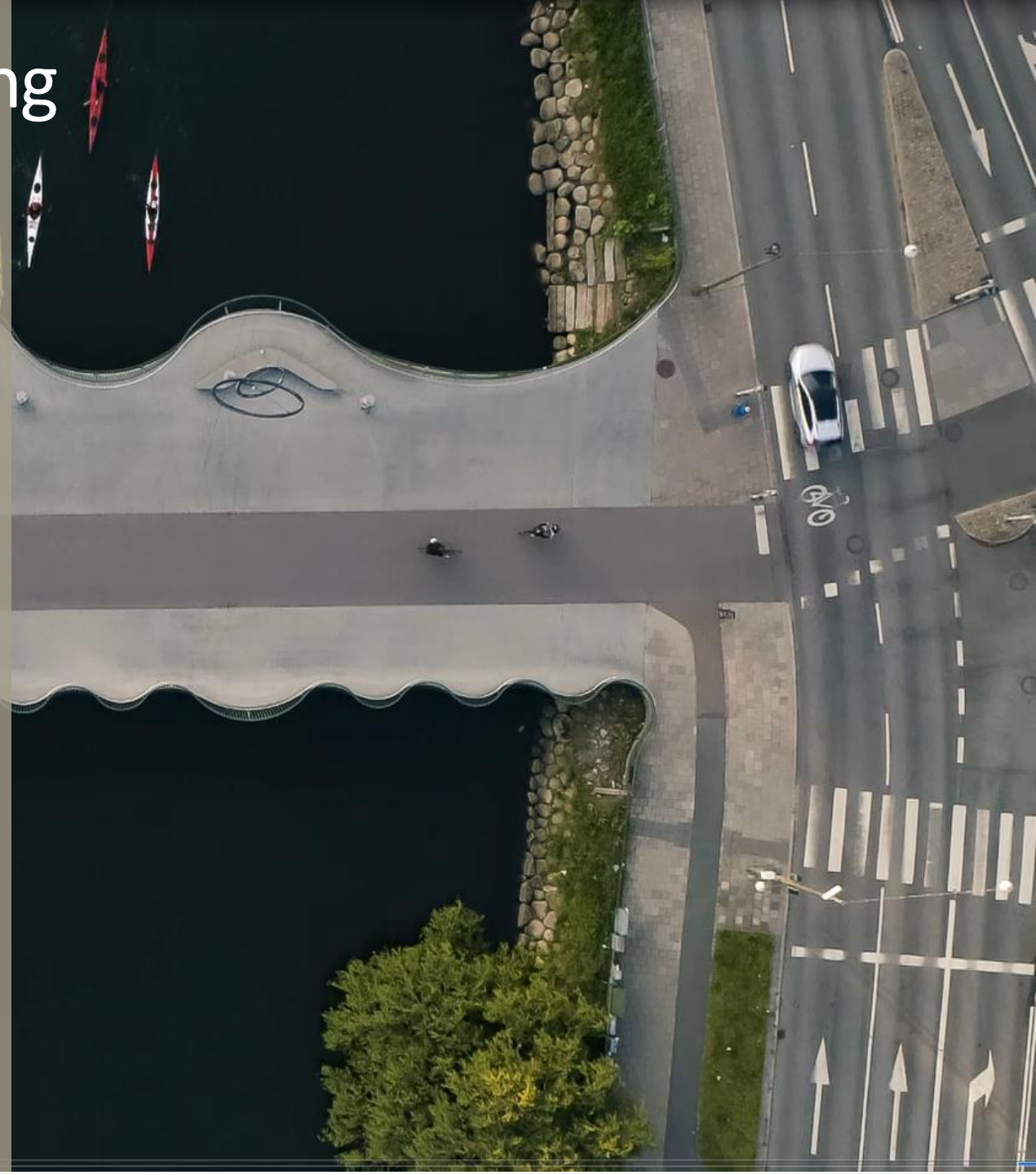
Implementering SS 137003:2021 och kommande revideringar samt övrigt relevant standardiseringsarbete

Svensk Betong

SS 137003:2021 - implementering

- Publicerades 21 dec 2021
- Blev möjligt för fabriksbetongtillverkare att tillämpa standarden direkt tack vare att cert.organen tillämpar ”flexibel ackreditering”
- Svensk Betongs [kvalitetshandbok reviderats](#) och ny utgåva publicerades årsskiftet 2021/2022
- [Övergångsperiod](#) för tillverkare att bli certifierade mot den nya [har förlängts till halvårsskiftet 2023](#)
- Behov finns att [koordinera kvalifikationsprovning](#) (på bindemedelsnivå) så att insatserna för resp. tillverkare kan minska –utredning pågår inom Sv. Betong
-

SS 137003:2021 - kort repetition av möjligheterna för ökade andelar klimatförbättrad betong

Reviderade beständighetskrav (tabell 7-10) tillåter:

- S **utökat** antal tillåtna **cementklasser** och större andel (upp till 65 %) **alternativa bindemedel** (slagg och flygaska)
- utnyttjande av **differentierade** krav på högst tillåtna **vctekv** (dvs olika vctekv krav inom en och samma exp.klass för olika bindemedel)
- **kvalifikationsprovning** (funktionsprovning) möjliggör högre vctekv (inom cementklassen) alternativt användning av ytterligare cementtyper (som omfattas av EN 197-1)

Ny begränsad öppning för nya alternativa cement

- Cement avsett för användning i betong enligt EN 206, som inte omfattas av SS-EN 197-1 men som är **CE-märkt baserat på ETA**
- ... får användas idag endast i exponeringsklass X0 och XC1 vid säkerhetsklass 1
- ... om kraven i den nya bilaga S (som anger minimikrav på vad som ska provas/deklareras) är uppfyllda

SS 137003:2021+T1:2023

(T = tillägg)

Begränsad revidering av SS 137003:2021 pågår nu. Innehåller följande ändringar:

- Referenser till nya icke-harmoniserade cementstandarderna **SS-EN 197-5:2021, Cement –Del 5: Portland-kompositcement CEM II/C-M och kompositcement CEM VI**
  - SS-EN197-5:2021 innehåller samma typer av huvudbeståndsdelar som cement i SS-EN197-1, men i andra proportioner, vilket **ger ytterligare möjligheter att tillverka betong med ett lägre koldioxidavtryck**
  - därmed kan följande införas från SS-EN 197-5: CEM II/C-M som innehåller S, D, V eller LL, CEM VI (S-V) och CEM VI (S-LL)
  - dessutom kan följande accepteras från SS-EN 197-1: CEM IV/A och CEM V/A som innehåller D, V och S

Svensk Betong

SS 137003:2021+T1:2023

Omarbetade krav avseende kompetens och utbildning

- Kraven på att hela Betongföreningens Rapport nr 8 skulle uppfyllas togs bort pga Neutralitetsprincipen (CEN-regler) redan i SS 137003:2021 och ersattes förutom vad gäller krav på kompetensklass med ny text som nu kommer att flyttas över och preciseras i **två nya dokument** (remissas parallellt med SS 137003:2021+T1:2023)
- *SIS/TS 42 Betong –Utbildning i fabriksbetongtillverkning och produktionsstyrning enligt SS 137003 –**Krav på utbildning och utbildningsgivare***
- *SIS/TS 43 Bedömning av överensstämmelse –Utbildning i fabriksbetongtillverkning och produktionsstyrning enligt SIS/TS42 –**Certifieringsordning***

Svensk Betong

Kommande **SS 137004:202(3?)**

Naturliga puzzolaner och aktiverade naturliga puzzolaner – Definitioner, krav och utvärdering av överensstämmelse

- Förslag på helt ny svensk standard för **tillsatsmaterial** som idag **inte omfattas av EN 206** (t.ex vulkanaskor eller kalcinerade leror). Däremot omfattas de generellt av cementstandarden EN 197-1 och kan ingå som beståndsdel i cement
- Storbritannien och Norge har publicerat liknande standard redan
- Standarden specificerar **materialkrav** och hur dessa egenskaper ska **provas**
- **SS 137003** måste sedan kompletteras med **tillämpningsregler** för dessa material
- Ev kompletteras standarden på sikt för puzzolana material som **inte är naturliga** (slagprodukter)

Svensk Betong

Nypublicerad svensk standard **SS 27100:2023**

*Bygg- och anläggningsprodukter – Bedömning av avgivning av farliga ämnen
– Bestämning av aktivitetskoncentrationer och aktivitetsindex i mineralbaserade byggprodukter*

- Ny svensk standard för **mätning av gammastrålning direkt i betong** (kuber) eller ballast (krossad)
- Syfte att vara ett frivilligt verktyg/metod inom produktionsstyrningen
- SIS kommer att arrangera ett informationswebbinarium efter sommaren

Svensk Betong

Ytterligare utveckling

- Nästa EN 206 beräknas publiceras 2026 och ska bl.a innehålla regler för det nya omfattande beständighetskonceptet **ERC**
  - Ny **arbetsgrupp TK 190** och uppstart **kommitté** inom **Betongföreningen**
  - ERC innebär att betongen klassas in i **motståndsklasser** mot **karbonatisering** och **kloridinträngning**
  - Bygger på egen **funktionsprovning**, alternativt **tabellvärden**
  - Underlättar **introduktion av nya bindemedel** och minskar på "onödiga" säkerhetsmarginaler för beprövade material
- Eventuellt införs **koldioxidklasser** i nästa EN 206
- SS 137003 kan på sikt innehålla vidareutvecklade regler för material CE-märkta mot **ETA** (arbetsgrupp tillsatt)

Svensk Betong

TACK!

För mer information:

www.svenskbetong.se

www.sis.se/tk190

markus.peterson@svenskbetong.se

Svensk Betong